

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2020 – 2021 III семестр

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Порівняльне літературознавство
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	підготовки магістрів з ОПП "Філологія" (Українська мова та література) галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» (Українська мова та література)
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кількість кредитів: 6 (180 годин) Лекції: 10 Семінарські/практичні заняття: 8 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 162
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.ф.н., в.о. доц. Чонка Тетяна Степанівна chonka.tetyana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі вступу до літературознавства, теорії літератури, історії української та зарубіжної літератури, психології та педагогіки, філософії та історії (світової та історії України), культурології, релігієзнавства, достатніх для сприйняття матеріалу, а також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал, здійснювати цілісний аналіз художніх текстів.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Основними завданнями вивчення дисципліни «Порівняльне літературознавство» є формування цілого ряду компетентностей: - Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями. - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і

комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Цінування мультикультурності та повага до неї.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві
- Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.
- Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.
- Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та зарубіжної літератури.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.
- Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та зарубіжної літератури.
- Організувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.
- Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.
- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями (в тому числі представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.
- Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з

суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.

- Знання кращих творів української і світової літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття та терміни;
- основні етапи розвитку порівняльного літературознавства;
- типи та види міжлітературних зв'язків у національних, регіональних і світових літературах;
- найбільш вагомі компаративістичні дослідження зарубіжних та вітчизняних літературознавців.

вміти:

- аналізувати літературно-історичні явища;
- швидко і вправно орієнтуватись у літературному процесі;
- аналізувати художні твори, передбачені програмою;
- мати навички наукового підходу до історії літератури;
- вміти користуватись довідниковою літературою, інтернет-ресурсами.

Курс розрахований на подальше удосконалення філологічної підготовки магістрів, формування навичок науково-теоретичної та культурологічної оцінки літературних явищ.

Тематичний план курсу

Змістовий модуль 1. Генезис порівняльного літературознавства.

Тема 1. Предмет порівняльного літературознавства. Основні поняття і терміни.

Тема 2. Форми міжлітературних взаємозв'язків.

Змістовий модуль 2. Теоретичний і практичний аспекти порівняльного літературознавства

Тема 3. Порівняльне літературознавство і генетичні студії.

Тема 4. Традиційні сюжети і образи в літературі.

Тема 5. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства.

Теми практичних занять

Тема 1. Тематика і тематологія (зміст і обсяг понять). Вічна тематика, культурно-історична тематика, авторська. Категорії „образ”, „ідея”, „мотив”, „сюжет”. Проблеми класифікації тематичних елементів.

Тема 2. Складові художньої тематики: тематологія, тематологічний сюжет, тематологічний жанр, мотив, топос, архетип.

Тема 3. Форми міжтекстуальних відношень: алюзія, топос, ремінісценція, пастиш, пародія, гіпертекст, палімпсест.

Тема 4. Захист індивідуальних проєктів.

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- підготовка до семінарських занять : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20;
- виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20;
- модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20;
- іспит: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та (якщо семестр завершується іспитом) - бали за усну відповідь на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат.

Питання до іспиту:

1. Порівняльне літературознавство: предмет, мета і завдання науки.
2. Структура літературної компаративістики. Міжпредметні зв'язки.
3. Етапи розвитку світової літературної компаративістики.
4. Компаративістика кінця XIX — I пол. XX ст.: її основний предмет і методологія.
5. Порівняльне літературознавство II пол. XX ст.: основний предмет вивчення і методологія.
6. Етапи «кризи» в розвитку порівняльного літературознавства: причини, пошук шляхів вирішення.
7. Розвиток компаративістики в Україні.
8. «Школи» порівняльного літературознавства.
9. Найвизначніші представники вітчизняної й зарубіжної компаративістики: характеристика наукової діяльності.
10. Компаративістика і світова література. Концепції світової літератури.
11. Компаративістика і теорія літератури, їх взаємопов'язаність і взаємодія.
12. Компаративістика та історія літератури.
13. Літературна компаративістика як «порівняльна поетика».
14. Контактно-генетичні зв'язки в літературі: природа, функціонування, значення, різновиди.
15. Виникнення й функціонування типологічних сходжень у літературі.
16. Синкретизм контактних-генетичних зв'язків і типологічних сходжень у літературі.
17. Література в системі інших видів мистецтв: становлення, сучасний стан і перспективи галузі компаративістики.
18. Проблеми імагології.
19. Тематологічний рівень порівняльно-типологічного дослідження літератури.
20. Генологічний рівень порівняльно-типологічного вивчення літератури.

	21. Жанри та їх системи в національних літературах: специфіка, трансформації. 22. Теорія інтертекстуальності в сучасній компаративістиці. Претекст. Гіпертекст. 23. Особливості компаративного дослідження художніх систем і стилів у літературі. 24. Проблема літературних систем. 25. Національна літературна система: закономірності розвитку. 26. Специфіка існування і розвитку зональної літературної системи. 27. Особливості розвитку літературного регіону. 28. Поняття міжлітературного процесу. Його структура. 29. Вплив і рецепція у літературному процесі. 30. Місце і роль перекладу в системі міжлітературного процесу. Еволюція художнього перекладу та його різновиди. 31. Історія й сьогодення українського перекладознавства. Найвизначніші представники. 32. Міфологія і література. Міфологічний фактор у літературі. Проблеми літературної міфотворчості. 33. Міфопоетика літературного твору: система і складники. 34. Функціонування й трансформація традиційних структур у літературі. Античний, біблійний та інші складники в літературних творах. 35. Своєрідність художніх систем і стилів української літератури. 36. Давня українська література в європейському контексті. 37. Нова українська література і світовий контекст. 38. Сучасна українська література в контексті світового літературного процесу. 39. Сучасна літературна компаративістика: стан, проблеми, тенденції, перспективи. 40. Викладання літературної компаративістики в середній і вищій школі: стан і проблеми.
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами. Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст за ред. Марії Зубрицької – Львів: Літопис, 1996. – 633 с. 2. Бровко О. О. Основи компаративістики: навч.-метод. посіб. для орг. самостійної роботи й підготов. до модульної роботи студ. спец. „Українська мова і література”, „Українська мова і література. Мова і література (англійська)”, „Українська мова і література. Мова і література (російська)“/ Олена Олександрівна Бровко ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. – 214 с.

3. Будний В.В., Ільницький М.М. Порівняльне літературознавство : Підручник. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
4. Градовський А. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. – Черкаси: Брама, 2003. – 292 с.
5. Градовський А.В., Галушко М.В. Процедура аналізу художнього тексту як об'єкт управління: Навч.-метод. посібник. – Черкаси, 2014. – 260 с.
6. Гурдуз А. Літературна компаративістика: навч.-метод. посібник для студентів вищих навч. закладів. – Миколаїв: вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. – 72 с.
7. М.Ільницький, В.Будний Порівняльне літературознавство Ч. 1 Лекційний курс. Навчальний посібник – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007.
8. М.Ільницький, В.Будний Порівняльне літературознавство Ч. 2 Практичні заняття. Навчальний посібник – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007
9. Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; Упоряд.: Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша.– Тернопіль, 2002.– 334 с.
10. Чонка Т.С. Дещо про діалогічну сутність творчої реальності // Збірник на пошану професора Марка Гольберга. – Дрогобич: Вимір, 2002.– С. 209 – 215.
11. Чонка Т.С. Про проблеми взаємодії автора, героя і читача у процесі творчої комунікації (на матеріалі творчості Володимира Набокова) // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Вип. 14. – Ужгород: УжНУ, 2006. – С. 47 – 50.
12. Чонка Т.С. Діалогічність художньої творчості як основа інтерпретації літературного твору // Зб. матеріалів Міжнародної конференції, що відбулася в Карпатському інституті підприємництва ВНЗ „Україна”. – Хуст – Рахів, 2006. – С. 39 –43.
13. Чонка Т.С. Художня діяльність автора, героя і читача: комунікативно-діалогічний аспект // Світ дослідницьких студій: Наукові записки факультету романо-германської філології / Науковий збірник на пошану професора Миколи Зимомрі / – Вип. III. – Дрогобич: ДДПУ, 2007. – С. 285 – 290.
14. Чонка Т.С. Гра як діалог-комунікація у творчості Володимира Набокова / Науковий збірник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича: Випуск 75 «Криза теорії», 2008. – С.296 – 303.
15. Чонка Т.С. Ігрова діяльність автора-героя-читача: комунікативно-діалогічний аспект / Південний архів: Збірник наукових праць. – Вип. XLIII. – 2008 р., с.203 – 208.
16. Чонка Т.С. «Культурні цінності сучасного суспільства у творах сучасних українських письменників» // Наукове видання «Полікультурність та різноманітність у 21 столітті» Матеріали міжнародної наукової конференції. ТОВ «РІК-У» Ужгород, - 2018. – С. 53 – 59.
17. Чонка Т.С. «Розвиток загальнолюдських моральних цінностей у процесі навчання сучасної української літератури» //

- Наукове видання «ACTA HUNGARICA» Ужгород. – 2018. – С. 257 – 265.
18. Чонка Т.С. Шляхи підвищення рівня знань літератури у сучасній школі: застосування компаративного методу навчання під час підготовки до ЗНО // Україністика в Угорщині та поза її межами: матеріали міжнародного наукового форуму 11-12 жовтня 2018 р., «RIK-U» Kiadó/Hiredьгаза 2019. – С. 227 – 240.
19. Чонка Т.С. «Проблеми мовної культури в Україні у творах сучасних українських письменників». // Dialogul slavistilor la începutul secolului al XXI-lea Anul VII, nr. 1/2019. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2019. – С. 388 – 396.
20. Чонка Т.С. Проблеми сучасності крізь призму літературної інтерпретації: література про літературу. // Збірник наукових праць “Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія “Філологія, педагогіка, психологія”, 2019. Випуск 38. – С. 174 – 182.
21. Чонка Т.С. Прозові твори Еміля Балецького: стиль, тематика, проблематика (ЗУІ ім. Ф. Ракоці II) In: Bárány Erzsébet (szerk.) – Єлизавета Барань (ред.), Balczky Emil – nyelvész, költő, tanár: Nemzetközi tudományos szeminárium előadásainak gyűjteménye – Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин: Матеріали Міжнародного наукового семінару. Beregszász – Ungvár: „RIK-U” Kiadó, 2020. 221–229.
22. Чонка Тетяна, Антропологічна спрямованість фантастичної прози Володимира Лиса. // Alla, Arkhanhelska; Radan, Merzová; Oхана, Taran (red.) *Ucrainica IX. Současná Ukrajínistika. Problémy jazyka, literatury a kultury: Sborník příspěvků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 283–290.
23. Чонка Т.С. **Аналітичний огляд сучасної української літератури**. Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Două decenii de la înființarea specializării Limba și literatura ucraineană la Facultatea de Litere - Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca : volum aniversar / ed.: Ioan Herbil, Mihaela Herbil. – Cluj-Napoca : Casa cărții de știință, 2020, стр. 169 -178.
24. Csonka Tetjana A kortárs ukrán irodalom rövid elemző áttekintése. // Szépirodalmi figyelő. Irodalmi, kritikai, szemléző folyóirat. Vincze Ferenc (főszerk.). 19. évf. Budapest: Szépirodalmi Figyelő Alapítvány, 2020. – С. 68–78.
25. Чонка Т.С. Між світлом і темрявою /Як дослідження семантики кольору допомагає у щільному вивченні «важкої» літератури / ж. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - № 8.- 2007 р., с.94 – 106.
26. Чонка Т.С. Доля людини у французькій та українській літературах початку ХХ ст. / на матеріалі творчості В. Барки, М. Хвильового, І. Багряного та А. Камю, Ф. Кафки, Антуана де Сент-Екзюпері // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Ужгород: УжНУ, 2011., с. 329 – 333.
27. Чонка Т.С. Компаративний аналіз текстів на уроках української літератури в умовах сучасної школи. - Ужгород, Центр інформаційно-видавничої діяльності, 2013. – 67с.